

Секція: ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ХАРЧОВИХ БІО- ТА НАНОТЕХНОЛОГІЙ

УДК 664.8

О.В. Бендерська, В. В. Шутюк, канд. техн. наук, доц.
Національний університет харчових технологій, Україна

**КОНСЕРВНА ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ: СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

O. V. Benderska, V. V Shutyuk, Ph.D.

CANNING INDUSTRY UKRAINE: STATE, TRENDS AND PROSPECTS.

В умовах економічної та політичної кризи в Україні відсутній чіткий системний підхід до розробки стратегії економічного розвитку харчової промисловості. Зазначимо, що плодоовочева консервна промисловість потребує постійної і неослабної уваги як виробництво, яке відрізняється різноманітністю сировини, безліччю технологічних процесів та їх параметрів. До того ж виробництво консервів тісно пов'язане із розвитком агропромислового комплексу в цілому, адже залежить від якості та наявності сільськогосподарської сировини.

Станом на 01.10.2014 у виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів було вкладено 2869,4 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що складає 18,5 % від обсягу інвестицій у промисловість країни та 5,9 % загального обсягу прямих іноземних інвестицій в економіку України. У порівнянні з 01.01.2014 обсяги прямих іноземних інвестицій в харчову промисловість зменшились на 360,3 млн. дол. США або на 11,2%. У загальній структурі інвестиції у виробництво перероблення та консервування фруктів і овочів складають (4,9 %)

У харчовій промисловості після падіння обсягів виробництва промислової продукції, що тривало майже рік, починаючи з січня-червня 2014 року забезпечується зростання промислового виробництва.

Так, за оперативними даними Державної служби статистики України індекс промислової продукції виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів в Україні за січень-жовтень 2014 року, у порівнянні до січня-жовтня 2013 року, склав 102,6 відсотка. У жовтні 2014 року до вересня 2014 року індекс склав 114,6 %, до жовтня 2013 року – 106,3 %.

Таблиця 1

Обсяг реалізованих харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів
у 2010-2014 роках

	2010	2011	2012	2013	2014
млн. грн.	187522,0	216454,0	245869,7	253439,0	289230,3
у % до підсумку	18,0	16,6	18,0	19,2	20,8

В Україні плодоовочеконсервна промисловість в багатьох областях має профілююче значення. За обсягом реалізованої продукції, чисельністю працюючих та вартістю основних засобів їх питома вага в промисловому комплексі країни становила у 2014 р. відповідно 15,5 %, 14,6 та 5,2 %. Продукція цієї підгалузі забезпечує населення високовітамінізованим, оздоровлюючим харчуванням, адже її сировину одержують безпосередньо із самої природи. Фрукти, овочі та ягоди є важливим джерелом вуглеводів, органічних кислот, мінеральних солей і вітамінів, але їх споживання у свіжому вигляді обмежується через сезонність і територіальні відмінності природних

умов. Тому консервування дозволяє забезпечити їх споживання у міжсезонний період. Особливо це є важливим для західних та північних регіонів країни. Консерви є одним з найважливіших видів товарів широкого вжитку. Світове виробництво консервів у 2012 р сягнуло за відмітку 150 млрд. доларів США. Загальна структура виробництва продуктів плодоовочевої галузі в Україні виглядає наступним чином:

Таблиця 2

Обсяг вироблених консервованих продуктів в період 2011-2014 р.

	2011	2012	2013	2014 ¹
Соки фруктові та овочеві, тис.т	382	452	463	440
Суміші соків фруктових та овочевих, тис.т	330	309	286	246
Овочі консервовані натуральні, тис.т	154	125	118	144
Джеми, желе фруктові, пюре та пасти фруктові чи горіхові, тис.т	59,4	65,1	66,5	59,1

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

В Україні склалася певна спеціалізація у виробництві плодоовочевих консервів. Переробні підприємства Центру і Заходу виробляють в основному фруктові консерви, а Південний район спеціалізується на виробництві томатних консервів. Близько 16 % сумарного обсягу української овочевої консервації займає також продукція консервних підприємств Одеської області, а також Миколаївської області - близько 7%.

Обсяг виробництва основних видів консервованих продуктів в Україні в період 2011-2014 років відзначається нарощенням темпів виробництва. Дані в перерахунку на одну особу наведені в таблиці 3

Таблиця 3

Обсяг виробництва основних видів консервованих продуктів в перерахунку на одну особу, кг

	2011	2012	2013	2014 ¹
Соки фруктові та овочеві	8,3	9,9	10,2	10,2
Овочі консервовані натуральні	3,4	2,7	2,6	3,3
Джеми, желе фруктові, пюре та пасти фруктові чи горіхові	1,3	1,4	1,5	1,4

Усі вищеназвані особливості дозволяють зробити наступні висновки щодо стратегічних орієнтирів для підприємств консервної галузі на інноваційний розвиток, який передбачає:

- комплексний підхід до переробки сільсько-господарської сировини;
- розширення асортименту продукції за рахунок інноваційної продукції;
- запровадження інноваційних ресурсо-зберігаючих технологій;
- використання інноваційних логістичних схем;
- створення ефективної системи нагляду за якістю продукції.

Література

1. Автофій Н. М. Проблеми розвитку плодово-овочеконсервних виробництв в сучасних умовах економіки України / Н. М. Автофій // Проблеми матеріальної культури. Економічні науки. – С. 109-112. - [Елек- тронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua>

2. Статистичний щорічник «Україна у цифрах у 2014 році» [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

3. Харчова промисловість України [Електронний ресурс] // Престиж медіа Інформ. – Режим доступу : www.prestigemediacom.ua/project/agro